

Opole, dnia 26.09.2023 r.

ZN.5183.285.2023.MP

Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich
Pl. Myśliwca 1
47-100 Strzelce Opolskie

Odpowiadając na wniosek, który wpłynął do tut. Urzędu w dniu 25.07.2023 r., znak RGZP.SP.0047.WS/2023, uzupełniony w dniu 08.08.2023 r., w sprawie wydania zaleceń konserwatorskich na prowadzenie prac związanych z rewitalizacją parku w Strzelcach Opolskich, wpisanego do rejestru zabytków woj. opolskiego pod numerami 104/84 decyzją z dnia 6.02.1984 r. i 22/48 z 18.01.1948 r., w celu prawidłowego opracowania dokumentacji projektowej Opolski Wojewódzki Konservatora Zabytków na podstawie art. 27 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami podaje następujące zalecenia konserwatorskie:

1. Przy modernizacji ścieżek parkowych należy uwzględnić ciągi komunikacyjne istniejące na terenie parku tak, aby układ komunikacyjny był ujednoczony pod względem kolorystyki i zastosowanego materiału oraz wykończenia ich obrzeży.
2. Należy usunąć krawężniki betonowe ograniczające ścieżki. Jako obrzeża zaleca się zastosować taśmę stalową lub obrzeże typu eko-bord, które nie wymaga stosowania podbudowy w postaci fundamentu betonowego, a oddzieli ciąg komunikacyjny od nawierzchni trawiastych.
3. Nawierzchnie ścieżek zaleca się wykonać jako nawierzchnie przepuszczalne, mineralne. Istniejące ciągi komunikacyjne z kostki betonowej, należy rozebrać i zastąpić nawierzchniami mineralnymi przepuszczalnymi.
4. Przebieg ścieżek należy skorygować, jeśli znajdują się zbyt blisko pni drzew i odsunąć je przynajmniej 0,5 lub 1,0 m od ich pni.
5. Elementy małej architektury (ławki, lampy, kosze na śmieci) powinny być ujednoczone pod względem formy, materiału i kolorystyki oraz nawiązywać do XIX-wiecznych form. Zaleca się ciemną kolorystkę elementów drewnianych ławek. Kolorystyka elementów żeliwnych i metalowych – kolor czarny.
6. Dopuszcza się rozebranie wtórnych ławek z ciosów kamiennych i zastąpienie ich ławkami drewniano-żeliwnymi.

7. Ławki parkowe należy montować na punktowych fundamentach w gruncie lub na trawniku przy ciągu pieszym.
8. Należy sprawdzić stan techniczny mostków i przepustów na terenie parku i w zależności od zauważonych uszkodzeń, poddać je pracom konserwatorskim i budowlanym.
9. Projekt gospodarki drzewostanem oraz inwentaryzacja dendrologiczna powinny uwzględniać drzewa i krzewy istniejące, jak i nowe nasadzenia wprowadzone w ostatnich latach.
10. Projekt nowych nasadzeń należy wykonać, biorąc pod uwagę wydane pozwolenia na usunięcie drzew, które wydano pod warunkiem wykonania nasadzeń.
11. Planując nowe nasadzenia drzew i krzewów, które mają odtwarzać kompozycję zieleni parkowej, należy oprzeć się na zachowanych materiałach archiwalnych, źródłach ikonograficznych, ewidencji parkowej oraz kierować się doborem nasadzeń w parkach XIX-wiecznych, którego styl krajobrazowy nadano założeniu.
12. Nowe nasadzenia należy zaprojektować w odniesieniu do istniejącego drzewostanu jako dopełnienie układu kompozycyjno-przestrzennego parku. Nowe nasadzenia drzew powinny uzupełniać braki w układzie kompozycyjnym i przestrzennym zabytkowego parku. Najlepiej zaplanować je w miejscach lub w pobliżu miejsc po usuniętych wcześniej drzewach. Jeśli mają uzupełnić ubytki drzew w alei lub szpalerze, należy je usytuować w linii rosnących drzew, w tych samych odległościach od siebie, co egzemplarze tworzące szpaler lub aleję.
13. Planując miejsce pod nowe nasadzenia trzeba wziąć pod uwagę przyszły wzrost i rozwój drzewa, tak by miały one zapewnioną przestrzeń do swobodnego wzrostu, nie kolidowały z istniejącym drzewostanem bądź innymi elementami zagospodarowania terenu. Drzewa dojrzałe po osiągnięciu średnich docelowych rozmiarów nie powinny zasłaniać osi widokowych i krajobrazowych, np. widoku na zamek.
14. Przy doborze gatunków należy wybrać drzewa tych samych gatunków, co wcześniej usunięte oraz gatunki drzew występujące wcześniej na terenie parku.
15. Przy planowaniu nasadzeń należy wziąć pod uwagę warunki siedliskowe optymalne dla danego gatunku.
16. Rowy odwadniające i ciek wodne należy oczyścić i udrożnić, a w razie konieczności pogłębić.
17. Rowy odwadniające powinny pozostać naturalne, obsiane trawą. Należy zwiększyć powierzchnię chłonięcia wody przez system rowów i cieków wodnych poprzez usunięcie okładzin kamiennych, którymi wyłożono ich brzegi oraz skarpy. Po usunięciu kamiennych umocnień z rowów należy odtworzyć kąt nachylenia skarp lub ustalić optymalne nachylenie skarp i głębokość rowu.
18. W przypadku konieczności utwardzenia brzegów i skarp rowów oraz cieków wodnych, należy zastosować maty i siatki przeciwerozyjne wykonane z naturalnych materiałów, takich jak, np. juta, kokos lub umocnić brzegi faszyną.

Park miejski w Strzelcach Opolskich to obiekt wpisany do rejestru zabytków nieruchomości województwa opolskiego ze względu na swoje wartości naukowe, przyrodnicze, kulturowe, historyczne, artystyczne. Jest to park przypałacowy, krajobrazowy z pierwszej połowy XIX w. o bogatym drzewostanie i urozmaiconym założeniu z elementami XIX-wiecznej architektury. Zaprojektowano go w stylu angielskim, w odmianie romantycznej. Jego obszar urozmaicono m.in. siecią kanałów i zbiorników wodnych. Założenie parkowe w Strzelcach Opolskich to jedno z największych miejskich założeń parkowych położone na terenie województwa opolskiego – zajmuje powierzchnię ok. 70 ha.

Wydane zalecenia pozwolą scalić przeprowadzone działania na terenie parku oraz zaplanować kompleksową rewitalizację całego założenia parkowego, w tym zaplanować modernizację i ujednoczenie układu komunikacyjnego na terenie parku oraz elementów małej architektury.

Projekt rewitalizacji parku poprzedza wykonanie analiz m.in. historycznych, widokowych, aktualnego zagospodarowania terenu, sporządzenie inwentaryzacji dendrologicznej, a na jej podstawie projektu gospodarki drzewostanem, w którym wyznacza się m.in. drzewa do usunięcia, wykonania zabiegów pielęgnacyjnych.

Standardy sporządzania dokumentacji projektowej na potrzeby zabytkowych parków omawia m.in. artykuł Renaty Stachańczyk pt. *Problematyka standardów w postępowaniu i dokumentacji konserwatorskiej na potrzeby rewitalizacji zabytkowych parków i ogrodów*, [w:] „Kurier Konserwatorski” nr 7/2010, str. 43-50, dostępny na stronie: http://bazhum.muzhp.pl/media//files/Kurier_Konserwatorski/Kurier_Konserwatorski-r2010-t-n7/Kurier_Konserwatorski-r2010-t-n7-s43-50/Kurier_Konserwatorski-r2010-t-n7-s43-50.pdf

Ponadto „Kurier Konserwatorski” nr 19/2020 zawiera *Zalecenia do wykonywania mapy zasadniczej na potrzeby opracowania dokumentacji studialno-projektowych z zakresu konserwacji i restauracji parków, ogrodów i innych form zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków*, str. 40-43; *Zalecenia dla inwentaryzacji szaty roślinnej w parkach, ogrodach i innych formach zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków*, str. 44-49, *Zalecenia dla opracowania projektu gospodarki drzewostanem w parkach, ogrodach i innych formach zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków*, str. 50-54. Czasopismo dostępne jest na stronie:

<https://ksiegarnia.nid.pl/wp-content/uploads/2022/07/Kurier-Konserwatorski-19.pdf>

Dodatkowo tut. urząd informuje, że zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r., jak również zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r., w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku

wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. z 2021 r., poz. 81), prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych bądź podejmowania innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru wymaga uzyskania pozwolenia konserwatorskiego. W przypadku robót budowlanych wymagane jest również uzyskania pozwolenia na prowadzenie robót budowlanych zgodnie z zapisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.

Z upoważnienia
Opolskiego
Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
w Opolu

mgr Grzegorz Molenda